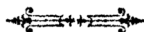

બનામે ખુદા.

મહાભારત.

નાટકના ગાયનો

ધી એમ્પ્રેસ થીએટ્રીકલ
કંપની ઑફ કરાંચી.

છપાવી પ્રસીદ્ધ કરનાર,

મૌલાના અબદુલ કરીમ—પ્રો. પરાંયટર.

સંવત ૧૯૭૫. સન ૧૯૧૯

કીંમત ત્રણ આના.

કરાંચી.

ધી હારૂન પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં હાશમ હારૂને છાપ્યું.

Karachi

The Haroon Printing Press

Hashim Haroon Printer

તખતે નાટક.

મેલ એકટરો.

શ્રી કૃષ્ણ—દ્વારકાના રાજા
ધૃષ્ટરાષ્ટ—દુર્યોધનના પીતા
દુર્યોધન—ધતરાષ્ટનો છોકરો
યુધીષ્ટર —
ભીમ —
અર્જુન — } પાંડવો.
નીકુલ —
સહદેવ —
શકુની—દુર્યોધનનો મામો
ભીષ્મપીતામહ—પાંડવ તથા કૌરવોના દાદા
વીદુર—દુર્યોધનના કાકા
દ્રોણાચાર્ય—કૌરવ પાંડવના શાસ્ત્ર ગુરૂ
વિકર્ણ —
દુશાઃસન— } દુર્યોધનના ભાઇઓ
પ્રાતકામી—
રાજા વીરાટ—વીરાટ નગરના રાજા
શુશર્મા—નીર્ગત દેશનો રાજા
નદા—એક ભકત હતો
ચેતા—એક ચમાર ભકત હતો
સેવા—ચેતા ચંમારનો છોકરો
ઇંદ્ર—સ્વર્ગનો રાજા
સીપાઇઓ-સેનાપતી-ચમારો-દાસ-સાધુઓ સુત્રધાર વીગેરે.

ફીમેલ એકટરો.

સત્યભામા— }
રૂકમણી—— } કૃષ્ણ ભગવાનની પટરાણીઓ

દ્રોપદી—પાંડવોની સ્ત્રી

શાંતા—દ્રોણાચાર્યની છોકરી

ભાનુમતી – દુર્યોધનની સ્ત્રી

વીજળી—સેવાની સ્ત્રી

ગંગા—નદી

ગંગા-અપ્સરા-દાસીઓ-નદીઓ વીગેરે.

મહાભારત.

સૂત્રધાર —

૧

પ્રથમ ઓમ કરો ઉચ્ચાર,

જો હૈ આનંદ રૂપ સતચીત નીત નિરંકાર—પ્રથમ૦

રૂપ કોઉ લેત નાહિં અલગરેહત સુત્રધાર—પ્રથમ૦

પરદેશ પરખ લેત સબકિ આધિન હૈ સબ,

ગીન ગીનકર નાસ દીનકર,

કારોબાર કર દેખભાલ કર—પ્રથમ૦

૨

કૈસે કૈસે હુવે બીર ભારતમે, જીનહોંને આન આનપર,

જીનહોને એક જબાન પર તજા શરીર—કૈસે કૈસે૦

કેહદી જો બાત હ હમકે વો સાથ હૈં,

ચાહે જમાના હો જાય બેગાના;

૨

લાખ બીપત આન પડે તો ભી રખતે થે ધીર ભારતમેં—
ભારત નવાસી કી સંપતથી દાસી,
ગઇ વો લડાઇ ભી ડાઇમેં તમામ;
હુવે સબ ધર્મ રહત કર્મ રહત શર્મ રહત,
સારી વિબુધી હુઇ આખીર હાં—કૈસે કૈસે૦

૩

આલી છાઇ આજ જગ ખુશહાલી,
ઉમંડ કર ઘુમંડ આઇ ઘટા પીતબરન લીએ—આલી૦
ઉત્તસોંકે છબ નીયારી સબકે હૈં નનેન લગે,
પક્ષીન કે સબ જોડે શુભ આશીશ દેને લગે;
મનોહર હૈ સો રંગ સુમન વીમન હરત હૈ હરયાલી—આલી૦

૪

મસ્ત નહિં અખીંયાં હમરી કછુ નેન નહિ હમરે મતવારે,
સુંદર સૂર સિપાહી નહિં-નહિં કાજલસે હથયાર સંવારે-
મસ્ત નહિ—
ચંચલ્યા ચિત ચોર નહિં ભૂપ લાલકો નાહી લજાવનહારે,
યે ગુન હૈ ઇન નયનમે ફિર શામ બને ન ગુલામ તિહારે
હાં..................મસ્ત નહિ૦

૫

દુશ્ર સમાન અમોલ કપોલ તો હંસ સમાન હૈં,
નહ દુલ્લારે........કાહે ન હંસ નિવાસ કરે,
નીસબ હાસન તીર સમંદર કીયા.........રે
શામ ભએ ઘનશામ પધારત આપકે મંદર જાત સકારે
લાખ કહે ઉઠના ઉઠના ઉઠને કબ દેત હૈં નૈન તેહા ...રે
દુશ્ર સમાન—

૬

કોઇ પ્રીતકી રીત બતા દો નઇ કરકે જતન અનેક મયેં હાર ગઇ,
છલ છંદ હૈ છેલકી નસ નસમેં નીત ખાતહેં મોરી ઝુઠી કસમેં.
મન ડાલકે સો તનકે બસમેં શુશ્ર સામને મોરી બીસાર દઇ,
તજ માન ગુમાન વો આન મીલે—કોઇ પ્રીતકી રીત૦
બોહતાન હૈં યે ઈન્કી બત્યાં રસ રંગમેં કાટત હૈં રતયાં
નીત શામ લગાવત હૈં છત્યાં યુંહી રાતબતાવત કર હી ગઈ,
સચ બાત હૈ જોગિલા મૈ કરૂં—કોઈ પ્રીતકી રીત૦
જો ચાહોકે પ્રીતમ હો અપના પતી નામકી માલા સદા જપના,
નહિં આનકા દેખો કભી સપના તબ જાનો યે દેહ પવિત્ર ભઇ,

ઇસી મોહની મંત્રકા જાપ કરો—કોઇ પ્રીતકી રીત૦
નહિ લાભ સમે કુસમેસે કભી ઢંગ આત નહીં ઇન્કી ભયસે કભી
સરબાહુ પેડાલકે એસે કભી ન નીગાહુ નીગાહોમે ડાલ દઇ
મુખ ચુમનરી નાહિ ચાટ ચખી – કોઇ પ્રીતકી રીત૦
ભલા છોડકે બીસરી ભલીસે ભલી કભી ખાયગા કયા કોઇ
બીસકી ડલી
યે હૈ કામલતા સો રંગકી કલી મૈં કટી લીહુ
કંથકી સુલ મઇ મોહે કાહે લગાએગે શામ ગલે-કોઇ પ્રીતકી રીત
જાકી પતી પ્રીત સો રીત ધનો વોહી (સાજનકી) હૈ
ખરી સજની ઉસીકા દીન હૈ ઉસી કીરતની
જીન જાન બલમ ચાપે વાર દઇ વોહી ભાગવતી હૈ
સુહાગ વતી—કોઇ પ્રીતકી રીત૦

૯

સુખમે સબ આન ગુજારસકે દુખ એક ઘડી જબ પાવત હૈ
અકુલાવત હૈ ઘબરાવત હૈ પલકો શીર કલ્પ બતાવત હૈ-સુખમે
મન પ્રીતને જીત લીયો જીન્કા અન રીત કે ગીત વો ગાવત હૈં
કુછ પ્રેમકે જોશમે હોંશ નહિ બસ ઓરકે દોશ લગાવત
હૈ—સુખમે સબ૦

૮

વાહજી યે બતીયાં તે હારી યે ઘતીયાં બિહારી
દાનો કામન સમઝાના પુરે નટ ખટ હો કાના ઐસી હોશયારી
યે બતીયાં તે હારી

માનોજી મોરી માનો માનોજી ગોરી માનો બાતે યે કોરી માનો
દાનોકી દાનો ભોલી હૈં જાહેર બાતે અનમોલી હૈં
લેકીન આનંદ સે પોલી હૈ જાયે બલહારી યે બત્યાં તે હારી

૯

સુખસે નીવાસ કરો જગમેં કરો ચૈન અમન તુમ કષ્ટ
રહે સદા તુમસે કીનારે

અચલ રહો અપને મનમેં કરો ચેન અમન તુમ સુખસે નીવાસ
શ્રી કૃષ્ન હરી ભગવાન હો બલવાન શોભા માન
ગુણ ગ્યાન બડે ધનધાન પાવો માન ન હો કુછ હાન
પરણામ પરણામ (૮)—શ્રી કૃષ્ન હરી—

૧૦

તોરી ઈતની સુંદરીયાને મન બસ કીનો મોરી બાંધ કે
ઉંગરી મોહે બાંધ લીનો
તોરી ઈતની સુંદરીયા ગીનતી કે હે યે નવ દસ ધાગે લાગબડે

જો ધાવ પર લાગે મખ મલ અતલસભી કુછ નહિ ઇનકે આગે
તોરી ઇતની સુંદરીયા

બમલ કમલ લાગ ભાગ જાગે હાં હાં હાં હાં
ઇનકે સબસે રેહત ખુશ નસીબ તાગે હાં હાં હાં હાં
સચ હૈ ગોવરધન ધરસકી અબ કટકર ખુનભરી
દેખો સખી ખેલ કરત મોહનકી ઉંગલી
તનમન કુરબાન કરૂં નંદલાલ હાં હાં હાં હાં
સચ હૈ બમલ કમલ—

૬૧

મંડપ હૈ રચો અદભુદ છબ અતી વીસાર
તોર નકી ફુબન દેવત મન મોહે—
મંડપ હૈ રચો—જમ સુરપર ઇંદ્ર લોક પાવત હૈ
અશોક દ્વાર દ્વાર પર માલાયે લટકાયે
મંડપ—રચો—હીલ મીલકર બલખાતીહૈં મનમે ઈઠલાતી હૈ
આજ જીયા ઉમંગ ભરા હૈ સબકો—સબકો મંડપ આજ

૬૨

કૃષ્ન મોરારી બ્રીજ બીહારી આપ કહાં હૈં નાથ નાથ
કાનોમેં કુંડલ ગલે મૃગ છાલા બંસી બજાઓરે—કૃષ્ન મોરારી
આવોજી આવો કયું તરસાવો બહતી બચાવોરે પ્રભુ નાથ
પ્રભુ નાથ પ્રભુ ના.........થ કૃષ્ન નાથ

—⁂—

ડ્રોપ ર જો

૧૩

ધાવો જંગીઓ ધાવો મીલકે ધાવો શેર
કરો ન દેર કેહદો જવાનોસે કર ડાલે બાનોસે સચે
નીશાનોસે લાશોંકા ઢેર-ધાવો જંગીઓ
કરો બહાદુરીકા ખ્યાલ ખેલો ન ચાલસે૦

જીતોં કમાલસે સજત તખત જંગકે સંગ નીખંડકો અમરસમર
લેકે ધનુશ બાન હો સાવધાન બરસ પડના દીલસે
લડના દીપ દીલસે ઘેર ઘેર—ધાવો જંગી

૧૪

રાજ નીતીમે સુજાણ ગ્યાન ખાન તેજ વાન
સારે ગુનો કે નીધાન કૃષ્ન મહારાજ હય
કરેંગે ન પક્ષપાત દીનકી ન હોગી રાત
સોચકે કહેંગે બાત કાયમ મીઝાઝ હંય
દુર્યોધન અધર્મી હંય નીયત ભી હંય ખરાબ
મીત્ર સબ પરપંચી હંય સાથી દગાબાજ
માનો હય અથહ નવી ભાવ ભવર ગંભીર
પહોચાબે ચાહો તીર કૃષ્નહી મહારાજ હંય
જય આ પડત પગમે ડંકા બજન જગમે

સરપર ન રખ સુંકટ દુષ્ટ જન દસ્ટ હુય
સબ કરો અરજ અરજુનકો પત્ર એક લીખે ઉનકો
દુર્યોધન હર તજદે રખ કર ધર્મ શરમ—જય૭

૧૫

રખકું ક ફુક કર પગ જગમે ડાળ ન જાએ તુઇ સમગમે
પગ જગમે રખકુંક
પાંચ ઠગોંકા સાંથ છોડદે ઈનકો અપના સમજ મત
જગમે નજર બચત હી ધન હર લેંગે
કપટ ભરા હુય ઈનકી રગ રગમે, પગ જગમે રખકુંક ફુકકર
ભુકે પ્યાસે સાધુ આએ ચપટી ચુનન દેગે રામા તુળસીદાસ
ભજો ભગવના ભાયોસે પાપી રાંડ લડત હુય દ્દસ જગમે
રખકુંક ફુંક
સાંજ સકારે ફીરત હુય મારે રામ નામકો બીસારે મુરખ ગલીયાં
મેં ભકત હુય બાવરે નાર પરાઇ તકત ફીરત હુય
કળજુગમે રખકુંક ફુંક

૧૬

ભગત કે બસમેં હુય ભગવાન કપટ ભરા જીસને જાના
ઉસને ઘેરા બસમે હુય ભગવાના કસાઇસા બો રૂક, સજના
ઉસી અધમકા પાયા બંધના ક્યા ચલતા બનડા હુય ધનદા
નડર તુલી નડર તુલી નંદ નાદાન ભગત કે બસમે—

૧૭

ડગમગ ડોલે તોરી નઇયા.રે અગયાની સોચ સમજકર
કાર કરો તુમ ફીર ન પડે પછતાના દુર્યોધન ફીર ન પડે પછતાના
પછતાના.રે અપમાની ડગમગ ડોલે તોરી નઇયા.

૧૮

આએ સુમરસે નાહી પ્રાન ધની કયસે ઉપાય રંઢમડ પળત
ધરતી પે હાય સુમરસે નાઇ લાખો યુદ્ધા અંબતક કટ ગએ
બાકી રહે અબ તો પ્રાન,
હમરે કયસી આન બની આએ સુમરસે નાહી પ્રાન ધની

૧૯

ચીંતાકો તજકે બચન સમજકે ધીર ધરો..... ચીંતાકો૦
બીપતાકો ટારૂં, કાજ સવારૂં ભગતકો અપને નાહી બીસારૂં,
ધીર ધરો........ચીંતાકો૦

૨૦

ભલા હોગા ગરીબોપે રાખો દયા,
અરે જાને કમીને મુંહ બેહયા, ભલા હોગા—
સમઝાઉં અભી પીચાઉં અભી કરો કરો તુમજો મન ચાહે,
કેસી કેસી ઠીથાઈ દોખ દ સુઝે અરે દેર નહીં લાજ આઇતુઝે,
હુઈ હદ ખતા-લો ઝુતે ગીન ગીનકર મારો ભલા હોગા.

૨૧

શાહુકી ઓલાદ હય યા લાલ હય કંગાલકા
હો રીષી સંતાન યા બેટા કીસી ચંડાલકા
જાતકા યા કોમકા પુરસા વહાં કોઇ નહિ
પુછ હય કરમોકી સારા માન હય આમાલકા
સબહુ બાલક એક પીતાકે ઉનસે હય યે મયલે
નઝર પડા જો લાયક બેટા પુચ કારક ઉઠલાકે—શાહુકી૦

૨૨

અજબ હેરાન હું ભગવાન તુમેં કયું કર રીઝાઊં મય,
કોઈ વસ્તુ નહીં એસી જીસે સેવામેં લાઉં મે

અજબ હેરાન.

કરું કીસ તરહ આવાહનકે તુમ મોજુદ હો હરજા
નીરા દર હય બુલાનેકો અગર ઘંટી બજાઉં મંય, અજબ હેરાન
તુંમી હો મુરતી મે ભી તુમી વ્યાપક હો ફુલોમેં
ભલા ભગવાન પર ભગવાનકો કયું કર ચડાઊં મંય—અજબ૦
લગાના ભોગ કુછ તુમકો યે એક અપમાન કરના હય,
ખીલાતા હય જો સબ સંસારકો ઉસકો ખીલાવું મય

અજબ હેરાન હું મે,

તુમારી જોતસે રોશાન હય સુરજ ચંદર ઓર તારે
મહા અંધેર હય તુમકો અગર દીપક દીખાઊં મય—અ૦ હે૦

ભુજાએ હેં ન સીના હય ન ગરદન હય ન પેશાની
કે હય નીર લેપ નારાયન કહાં ચંદન લગાવું મય—અજબઃ

૨૩

દોહા.

સાંસ સાંસસે કીમ જપો કોઈ બે અરથ સાંસ મત જાએ,
ના જાને વો કોનસા સાંસ આખરી રેહ જાય.
જીસને સ્વામીકા કહેના નમાના ઉસને નરકમેં કીયા ઠીકાના
જલથલ મરના દુખ ભરના જીસને સ્વામીકા કેહના નમાના
કહીં રામમેં રામ સમાયા કહીં મુરલીવાળા બન આયા,
જાઉં ઉસકી સરના સીસ ધરના જીસને સ્વામીકા કહેના નમાના

૨૪

સખી અયસો નીપટ નીડર હય કનાઈ--
હાં હાં-મગ રોકન ગહત હય કલાઇ હાં હાં મોરી-નીપટની ડર
મય સખી અન સંગ જમના નહાવત
ચીર છુપાવત મન ઉકલાવત એક ન સુનત દોહાઈ
હાં હાં મોરી
મોહે અકેલી નારીકે ધાવત નયનન સયનન સેસમ જાવત
ડાલત હય ગલ બાંહી હાં હાં મોરી—
ચુમી ચુમી કે ગલેહી લગાવત જો જુલાવત
તો મન ભાવત માનતના હરજાઇ હાં હાં મોરી—

→⁂←

ડ્રેપ ૩ જો

૨૫

રીસ્તે હુંય તંગ દાને દાનેકો દાના કરમોસે જબ આતા હુય
બુરા ઝમાના
ઠંડે જલમે દ હુથ તો જલ જાતે હુંય હોઠો પે ગીરાસ કે-
પાઉ ફીસલ જાતે હુંય
વીષ્નુ વાહનકો સાંપ નીગલ જાતે હુંય
દુશ્મનકે સામને સીસ કે બલ જાતે હુંય
પડતા હુય નીચકે આગે સીસ જુકાના
કરમોસે જબ અતા હુય બુરા ઝમાન—
ધન બલ ગુન સાથી કોઈ નહિ ઉસ દીનકા
દુનીઆમે કરે કીયા ખ ક ભરોસા ઇનકા
બલ દસ હઝાર હાથીસે અધીક થા જીનકા
જબ આય બુરે દીન તોડ શકે નહિ તીનકા
કુછ યાદ નહિ રહેતાં હથીઆર ચલાના—કરમો૦

૨૬

મન પછતાઈએ અવસર બીતે
સહસ બાહુ-દસ બદન આદી નરપ અચેત કાલ બલીતે
હમ હમ કર ધન ધામ સવાંરે અંત ચલે ઉઠ રીતે—મન૦

ગલા ચુકે સબ તનકા જાન મદીરા પીતે પીતે-
અબ ટાંકે ભી નહિ ઠહેરતે થક ગયે સીતે સીતે—મન૭

મન થા મગન વીસન કે મઝે લુટ લુટ કર
બદકારીયોંપે ખુબ પડા ટુટ ટુટ કર
અંધા શરાબ થા તો નથી યે ખબર મુજે—
નીકલેગે તનસે પાપ મેરે ફુટ ફુટ કર—મન૭

રામ નામ લીના નહિ હરસો કીયો ન હેત
અબ પછતાયો હોત કયા જબ ચીડીયાં ચુગ ગઇ ખેત—મ૧૦

૨૭

ભજન કરત નહી મન સયેલાતી
ઊઠે માયાકે કારન બનકર ગ્યાની—ભજન કરત
અછે નીકે ભોજન ચાહીયે ઓર ઠંડા પાની—ભજન કરત.
સેજ ફુલોંકી ચાહીયે પદમની રાની—ભજન કરત.

૨૮

યેતાજ હોતા હય સાયા ગુસતર કીસીકે સરસે
કીસીકે સર પર
નહિ હય સતોષ ઇસકો દમભર કીસીકે સરસે
કીસીકે સર પર
કરાર ઇસને કહીન પાયા હય યે શાખે સજરકા સાયા
જાયેગ્રુ હોતા હય ઉતર ઉતર કર કીસીકે સરસે કીસીકે સરપર

જે સર હય પરદા સીતારકા હય યે પારના ત ત કારકા હય
રવાં થવાં ઉગલીયાં હય અકસર
કીસીકી સરસે કીસીકે સર પર

૨૯

કાહેકો છેડત મોરી કર ગહે લીની;
ડગર ચલત દેખો ગારી મોહે દીની—કાહેકો૦
ગારો હે નંદકો ધોટા ગહે મીકી મોરી છીની
શામકી બાત દેખો અયે બીન્હા કોઉના બાત હુમે દેની,
કાહેકો૦

